

פחד דוד

פרשת פינחס

י"ז תמוז תשע"ט

982

בחול קוראים פרשת בלק מכריזין על תענית י"ז בתמוז

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

7:28 | 7:19 | 7:24 | 7:09 **הדלקת נרות**

8:25 | 8:28 | 8:27 | 8:25 **מוצאי שבת**

9:07 | 9:12 | 9:10 | 9:07 **רבינו תם**

הילולא דצדיקיא

יז - רבינו יהודה בן הרא"ש

יח - רבי יוסף קאפח

יט - רבי בן ציון אבא שאול ראש ישיבת 'פורת יוסף'

כ - רבי אברהם חיים נאה

כא - רבי רחמים נהורי אב"ד פריז

כב - רבי שלמה מקרלין הי"ד

כג - רבי משה קורדובירו

כד - רבי יהושע ברדוגו

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: mld@hpinto.org.il

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי **דוד חנניה פינטו** שליט"א

בן הצדיק המלו"ך רבי **מושה אהרן פינטו** זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלו"ך רבי **חיים פינטו** זיע"א

משכיל לדוד

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

יש קונה עולמו בשעה אחת

שצלופחד נפטר במדבר, ולא היה בעדת קורח. ובשעה שהיה יושב משה ודורש בפרשת יבמין לפני אלעזר והזקנים וכל ישראל - באו בנות צלופחד וטענתן הייתה - אם הן נחשבות כבנים, הרי שאף להן מגיעה ירושה. ואם אינן נחשבות כן ביקשו הן שאימן תתיבם. לכאורה יש להבין מה ראו הן צורך דחוף כל כך, לגשת למשה בעיצומה של דרשתו ולבקש להן ירושה? הרי יכלו הן להמתין לסיום הדרשה כאשר הקהל יעזוב את המקום, ואז יציגו בקשתן בפני משה רבנו בצנעא.

אולם בילקוט שמעוני (פינחס תשע"ג) מבואר שכוונתן של בנות צלופחד הייתה טהורה ולשם שמים, וכל מטרתן בדבר ראויה היא. שכאשר ראו הן שהעם בוכה ומבקש "נתינה ראש ונשובה מצרימה", הרי נגרם בזה זלזול חמור בקדושת ארץ ישראל, כי הנה העם אינם חפצים להיכנס לארץ אלא מעדיפים לשוב למצרים. ובראותן זאת ביקשו בנות צלופחד לתקן את המעוות ולהשיב את חובת הארץ אל העם. הן פנו למשה בריש גלי לעיני כל בית ישראל ובקשו ברבים חלק ונחלה בארץ ישראל. אלו אמרו - "נתנה ראש ונשובה מצרימה", ואלו אמרו - "תנה לנו אחוזה", וכשראו בני ישראל את ההתלהבות הגדולה שהייתה לבנות צלופחד לארץ הקודש, שוב נתחבבה הארץ בליבם ונמצא שהבקשה שלהן הביאה לזה שהעם ירצו להיכנס לארץ בשמחה ובלב שלם.

והמעמיק בדבר יראה ויתבונן, לו היו בנות צלופחד מתביישות לעשות כך, והיו מתמהמהות לשאול את מבוקשן ברבים, ולא היו באות בזריות לבקש נחלת אביהן בפני כל הקהל, הרי שכל הטובה הזאת לא הייתה מתקיימת. ועל כן מדגיש הפסוק "ותקרבה בנות צלופחד" הן הסירו את מסווה הבושה מעל פניהן לשם שמים, וכך באומץ ליבן ניגשו לפני משה והעם ותבעו את נחלתן, כל זאת בכדי להלהיב את ליבם של בני ישראל שבינו עד כמה טובה היא הארץ ואיזו זכות נפלה בחלקם להיכנס אליה. ובזכות אותה שעה של זריזות הן זכו לקנות עולמן ולחשב את הארץ בעיני כל העם כי "יש קונה עולמו בשעה אחת".

וזהו הדרך הנכונה שבה על כל אדם לנהוג וללכת על פיה בכל עת וזמן. כי אם יתעצל האדם בקיום המצווה ויאמר לנפשו כי יש שהות בידו לקיימה ויתמהמה בעשייתה, הרי שבזמן זה יבוא היצר וינסה להניא אותו כליל מקיומה, על ידי שיכניס מורך ורפיון בליבו. ואם כן מי גרם לו זאת? אותה עצלות שהייתה לו ברגע הראשון. והחמצת המצווה שהייתה לו בתחילה היא שגרמה לו להפסיד הכל. כי הזריז בקיום המצווה כבר בתחילתה הוא הנשכר, ועל ידי כך זוכה וקונה עולמו בשעה אחת.

והיה רצון שהקב"ה יטע בליבנו אהבתו ויראתו לאהבה אותו כל הימים, ושנוכה לקיים מצוותיו ולעשות רצונו בזריזות, אמן ואמן.

"והיתה לו ולזרעו אחריי ברית כהנת עולם"
(במדבר כה, יג)
מדוע אכן זכה פינחס לשכר הגדול הזה? מפני שמסר נפשו לכבוד ה' יתברך. הוא לא חת מפני איש ועל אף שזמרי בן סלוא היה נשיא שבט מישראל, וכל אנשי שבטו היו באותו מעמד - בכל זאת התרצה פינחס להכניס עצמו בסכנת חיים. הוא לבש עוז וגבורה וחירף נפשו למות לכבוד ה' יתברך, ולקח רומח בידו והרגם בחרב לעין כל. וכשראה הקב"ה את עוז רוחו עשה עימו ניסים ונפלאות ושמר עליו מכל משמר, ואף העניק לו שכרו מושלם.

בספר 'פתוחי חותם' לרבנו המלומד בניסים רבי יעקב אבוחצירא זיע"א, כתב ששמו של פינחס מורה על קנאותו לכבוד ה' יתברך. כי פינחס אותיות 'פני-חס'. זמרי בן סלוא לא חס על כבוד קונו וכביכול הלבין את פני ה' ברבים, ואילו פינחס בא וקינא קנאת ה' צבאות, הוא הכניס עצמו בסכנת חיים למען כבוד ה'. וזהו 'פני-חס' דהיינו שבא זה וחס על בושת הפנים של בורא העולם, ודאג על כבוד שם שמים שנתבזה מחמת החטא. וחשבתי להוסיף עוד רמז נאה על שמו של פינחס. הנה 'חיים' עולה בגימטריא חס, כלומר שפינחס ויתר על חייו האישיים למען כבוד ה' יתברך, והתרצה למסור נפש כדי לקנא קנאת ה' כי שם לנגד עיניו שעליו לעקור את החוטאים ממחנה ישראל. ועליו אפשר לומר את מאמר חז"ל (עבודה זרה יח, א) יש קונה עולמו בשעה אחת.

לכאורה יכול היה פינחס לערוך חשבון נפש עם עצמו ולומר, הנה משה ואהרן ושבעים הזקנים עומדים לפניו, ואם הם מחשים ואינם נוקפים אצבעם לנוכח המעשה המחפיר של זמרי בן סלוא - מדוע שדווקא הוא יחיה ירא שמים כאן יותר מהם?

אולם פינחס לא התחשב בכך, הוא הסיר הרהורים אלו מליבו ולא ערך כל חשבונות אישיים. כהרף עין החליט באופן אמיץ ועשה את אשר מצא לנכון ראוי לעשותו לכבוד ה' יתברך. לפיכך נאמר (במדבר כה, יג) "אשר קנא לא-להיו" דומה היה עליו באותה שעה כאילו רק אלוקיו שלו הוא, וחובה מוטלת עליו לקנא לכבודו, גם אם אחרים אינם עושים זאת, ועל מעשה כזה נאמר יש קונה עולמו בשעה אחת. כי אם היה פינחס מתמהמה ושוקל שיקולים למיניהם היה היצר מוצא לו תואנה כל שהיא להיפטר מן האחריות שבכך, והרי שהיה מפסיד את הכל.

וזהו שאמר הכתוב "ויקם מתוך העדה ויקח רמח בידו", לפתע פתאום קם פינחס מבין הקהל שהיו יושבים באותו מעמד וכהרף עין בזריות ובנחישות עשה מעשה נועז וקינא לכבוד ה' יתברך, ורגעי הזריזות הללו הם שזיכוהו בבית כהונת עולם לו ולזרעו אחריי, כי יש קונה עולמו בשעה אחת.

גם אצל בנות צלופחד, ניתן לראות את אותה נקודה נפלאה של קידוש ה'. בגמרא מובא (בבא בתרא ק"ט, ב)

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

יש קונה עולמו בשעה אחת

אם יתבונן האדם עם הקורות אותו, ימצא כי הרבה פעמים גם הוא זוכה לקנות את עולמו בשעה אחת בזכות מעשה טוב שעשה או מצווה כלשהי שקיים, ומצווה זו היא שהגנה עליו לקנות את עולמו ולשומרו מכל רע. באחד ממסעותי הרבים הגעתי לוונצואלה כדי לחזק את בני הקהילה היקרים במקום.

בחסדי שמים זכיתי שנתקדש שם שמים על ידי, בית הכנסת הגדול היה מלא מפה לפה, ומאות רבות של אנשים ונשים הרחוקים מדרך התורה והמצוות שמעו מפי שיחות מוסר.

בסיום דברי החיזוק הללו קיימנו מעמד אדיר של קידוש שם שמים על ידי קריאת "שמע ישראל" ואת הפסוקים "ה' הוא האלוקים..." כשכולם ענו אחריי בקול רם ובעיניים דומעות מן ההתרגשות שאחזה בהם. לאחר מכן בירכתי את כולם בכוות אבותי הקדושים זיע"א, ונפניתי לרדת אל הרכב. והנה הגיע אדם מבין הקהל וביקש לפתוח את דלת המכונית בכדי להתברך על ידי המלווים אותי ניסו להניאו מכו, הן רק כעת סיימנו את הכנס והייתי חייב למחר למחוז חפצי, אולם אני ביקשתי מהם בכל לשון של בקשה שיאפשרו לו לדבר עימי. בליבי עלתה המחשבה - מדוע לא אעשה חסד עם היהודי הזה, אם הוא ניגש אלי וודאי שהוא זקוק לזה. אם כן אמלא לו רצונו ובכך אעשה גם נחת רוח לה' יתברך. ובאמת עשינו כך, ולמעשה התעכבנו שם מספר דקות נוספות. ובזכות זה זכינו לנס הצלה מופלא

מה' יתברך. בזמן שבו התעכבנו למספר דקות עם אותו יהודי, חלף רכב בסמוך אלינו והתקדם בדרכו. והנה הגיחה לפתע מכונית נוספת לעברו וממנה יצאו שני אנשים במבט מאיים. הם היו מצוידים באקדחים וביקשו לשדוד את הרכב ונוסעיו אשר היו לפנינו... באותם רגעים תקפו אותנו פחד וחרדה, מה גם שהרכב שלפנינו החל לנסוע במהירות לאחור כדי להימלט מן השודדים, וכמעט שהתנגש בנו!... כאשר ראו אותם אנשי בליעל שהרכב שלפניהם מוגן - ירי ואין להם אפשרות ליטול ממנו מאום, הם נמלטו מיד מן המקום קודם שיגיעו אנשי המשטרה המקומית.

מיד צפ ועלה במוחי מה שאירע דקות ספורות עוד קודם לכן, כאשר בא אותו יהודי וביקש ממני ברכה והתמהמהנו בעבורו. לו לא הייתי נענה לו, הרי שמכוניתנו שלנו היא הייתה למטרה לאותם שודדים נבזים, ולא יכולתי להעלות בדעתי איזה אסון חלילה וחס נמנע כאן בחדסי שמים. ואף אם נפשנו הייתה נותרת לנו לשלל, הרי שכידוע שית הפעולה שלהם היא לחטוף אנשים כבני ערובה לצורך מיקוח עבור כופר נפש.

וכך ראינו בצורה מוחשית היאך בזכות העיכוב הקצר שהתעכבנו לצורך מצווה, נותרה לנו נפשנו לשלל וניצלנו ממוות לחיים בחדסי ה' עלינו, ובוודאי שאף על כך נאמר "יש קונה עולמו בשעה אחת."

במרה מפטירין

הפטרת השבוע: "ויד ה' היתה אל אליהו" (מלכים א'; יח-ט)

הקשר לפרשה: בהפטרה מסופר על אליהו הנביא זכור לטוב שקנא את קנאת ה' על בני ישראל, שהוא מענין הפרשה שבה מוזכר פינחס שקנא את קנאת ה' ובכך כיפר על בני ישראל ועצר את המגיפה.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

שלא יתבטל מענית אמנים

אסור לדור בשכונת בעלי לשון הרע, וכל שכן לישב עמהם ולשמוע דבריהם, ואפילו אין בדעתו לקבל את הדבר, כיון שמטה אזונו לשמוע. וכל שכן שיש לזוהר, שלא לקבוע מקום בבית הכנסת אצל בעלי הלשון, כי מלבד שירגילוהו במידתם הרעה להיות גם הוא ממביאי הדיבה על בני אדם, עוד יבטל כמה פעמים על ידם מענית "אמן יהא שמיא רבא" ו"ברכו".

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

מדוע חיפש מרן רבי עובדיה את הזקנה מהבוכרים?

"אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם" (במדבר כז, יז)

הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א, מספר בספרו על מרן הגר"ע יוסף שליט"א:

זכורני שכשהייתי ילד, אבי זצ"ל חזר מהתפילה בליל שבת, אמרה לו אמי: "הוצאתי את המרק להאכיל הילדים, וראיתי שהוא אדום הרבה, חוששני שמא לא הכשרתי עדיין את העוף ובטעות בישלתיו".

אמר לה אבי: "נו, לא נאכל את המרק ונכשיר הכלים". אמרה לו אמי: "אבל יש בעיה: הרי בכל ערב שבת היתה באה אשה עניה משכונת הבוכרים, והייתי נותנת לה שני כנפיים וגם היום היתה ולקחה שני כנפיים, ומה נעשה עכשיו?"

אבי זצ"ל, כששמע הדבר - חוורו פניו, עד שהוצרך לישב על הכסא. מה נעשה עכשיו? הרי לא ידוע היכן ביתה, ואין נחפשנה?

ירד אבי לבית רבי צבי פסח פראנק לדון בשאלה, ואמר: "אין לי שום עצה איך אפשר להכשירו, אבל אולי ילך לרבי עובדיה יוסף, אולי ימצא איזה צד היתר בדבר?"

ירד אבי לבית רבינו עובדיה יוסף, והיה אז באמצע סעודת שבת. ניסה רבינו לברר אם אמי מניחה את העוף כשרותחים המים או לפני כן, השיב אבא זצ"ל: "נראה לי שבתחילה מניחה העוף, ושופכת עליו מים ומעמידה על האש".

אמר רבינו: "אין כאן צד היתר!" התפרץ אבי בכבי: "מה אעשה? הרי לאשה העניה יש שני כנפיים מעוף זה!"

אמר לו: "אתם יודעים היכן גרה?" ענה לו אבי: "אשתי אמרה לי שגרה בשכונת הבוכרים, אבל איני יודע היכן".

חשב הרב כמה דקות ואמר: "אם אתם תלכו לבוכרים מי יסתכל עליכם? מלבד מה שעכשיו כולם יושבים בסעודת שבת, אני אלך עמכם ויתכן שנמצא מישהו, וכשיראו אותי ואני אבקש לחפשה - אני בטוח שבס"ד נמצא אותה".

רבינו בירך ברכת המזון, עזב את בני ביתו וביחד עם אבי הלך לשכונת הבוכרים.

בדרך אמר לאבי: "יתפלל כבודו שנמצא מהר, כי יש לי שיעור ב'פורת יוסף', ולא אוכל לעכב את השומעים".

כשהגיעו לשכונת הבוכרים, ראה רבינו אשה יוצאת מחצרה, שאלה: "היכן גרה העניה?" אמרה: "הרבה עניות יש כאן בשכונה". אבל לאט לאט התאספו כמה אנשים, וכשאבי תיאר קצת את אופי העניה מיד צצו כמה שמות. הלכו לבית אחד ורבינו עם אבי דפקו על דלתה, ומאחוריהם קבוצה של אנשים.

האשה כבר ישנה, ונשמע מאחורי הדלת: "מי זה?" אמר: "עובדיה יוסף!" מיהרה לפתוח הדלת, ונבהלה בראותה את רבינו וקבוצת אנשים מאחוריו. שאלה: "מה קרה?"

אמר לה רבינו: "אשתו של איש זה נתנה לך היום שתי כנפיים, והן אסורות באכילה!"

אמרה: "ב"ה שהרב הודיע לי! הנחתי אותם בחמין למחר!"

הסתובב רבינו לאבי (שלא הכירו), ואמר: "צדיקים אין הקב"ה מביא תקלה לידם, כנראה שכבודו צדיק"...

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

חוטא בעילום שם

בסוף פרשת בלק מספרת התורה על חטאו הנורא של זמרי בן סלוא נשיא שבט שמעון, עם המדיינית כזבי בת צור. אולם שם התורה אינה מפרטת את שמותיהם. וכך נאמר (במדבר כה, ו) "והנה איש מבני ישראל בא ויקרב אל אחיו את המדיינית לעיני משה". ורק בפרשת פינחס, לאחר שקם פינחס וחרף את נפשו להורגם בחרב והתורה משבחת אותו על מעשיו, רק אז מצאה התורה לנכון לפרט את שמות החוטאים זמרי בן סלוא ושם האשה כזבי בת צור.

והקשה לי בני היקר שיחיה רבי מיכאל הי"ו, מדוע רק עתה מפרטת התורה את שמותיהם ולא קודם לכן?

וחשבתי לבאר בסייעתא דשמיא, כי הנה ידוע שהשם הפרטי של האדם מורה על החיבור שלו אל שורשיו ואל נשמתו הטהורה הבאה מן העליונים. וכל שם הניתן לאחד מבני ישראל על ידי הוריו, בא בהשגחה פרטית מן השמים על פי הקשר והחיבור שלו אל העולמות העליונים. לכן אמרו חז"ל (יומא פג.) רבי מאיר בדיק בשמיה, שעל ידי שמו הפרטי של האדם, עמד רבי מאיר על טיבו והכיר על ידי כך את תכונותיו וטבעיו. והיות והשם הפרטי מחבר את האדם אל שורש נשמתו למעלה, אזי ברגע שהוא חוטא ובפרט בחטאים גדולים, באותו הרגע ניתק הקשר שלו עם העליונים ועם השכינה הקדושה ומכרית הוא בזה את שורשו מארץ החיים רח"ל. וכיוון שאבד הקשר ובטל החיבור, בטל ממילא גם שמו הפרטי שהיה עד עתה בבחינת מקשר ומחבר אותו לשורשו והוא נעשה מעתה איש עלום שם.

וזהו הטעם שהתורה לא פירטה בתחילה את שמו של זמרי בן סלוא וכתבה אותו בעילום שם, היות ועל ידי כובד זדונו וחטאתו, ניתק זמרי את עצמו מן הקב"ה וכבר נעשה ללא קשור ושייכות לתורה. בכך הוא הפסיד את שמו הפרטי המקשר ומחבר אותו אל שורש נשמתו החצובה מתחת כיסא הכבוד.

ועל האדם לדעת שזמרי בן סלוא לא היה איש פשוט מדלגת העם. המדרש אומר (במדבר רבה כא) שהוא נקרא בשם שלומיאל בן צורי שדי שהיה גדול בתורה והיה אחד מראשי המטות, נשיא שבט שמעון, וזכה לשבת כדיין בבית דינו של משה רבנו ע"ה. ועל ידי מעשה זה נכרת שורשו המחובר אל ארץ החיים, לכן הפסיד בכך את שמו הפרטי ובשעת העבירה מתייחסת אליו התורה בעילום שם.

אולם לאחר שקם פינחס וקינא לכבוד ה' והרג את זמרי, כביכול נעשה בזה תיקון לנשמתו של זמרי בן סלוא, כי בא כבר על עונשו בזה שהרגו פינחס ומיתתו היא כפרתו, ועוד, כיוון שעל ידי מעשה זמרי פרצה מגיפה נוראה בעם ישראל, בוודאי שבאותה שעה נכנס בליבם פחד ומורא מן העבירה כי הבינו עד כמה קשה ונורא בעיני הקב"ה חטא העריות, שהרי אלוהיהם של אלו שונא זימה הוא. הרי שמעו יצא מתוק ונזקפו כל המעלות הללו לזכותו ומאז חזרה נשמתו אל תיקונה ונתחברה שוב אל שורשה, וממילא שב וחזר אליו שמו הפרטי.

לכן עתה מכנה אותו התורה בשמו הפרטי, זמרי בן סלוא. ואף שלא התכוון לטובה, אך על כל פנים נעשה באמצעותו קידוש שם שמים ובגינו התקרבו עם ישראל לה' ונכנס בליבם פחד מן העבירות. הרי שנזקף דבר זה לזכות, וחובר הקשר שנותק עוד קודם לכן וחזר אליו שמו.

פניני הפרשה

טובה לכלל ישראל

"לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום" (במדבר כה, יב)

לכאורה משמע שפנחס קיבל את שכרו רק משום שהשיב את חמתו של השי"ת מעל בני ישראל. והדבר פלא, שכן גם אם לא היה במעשהו של פנחס שום הצלה לכלל ישראל, מכל מקום עצם המעשה שהיה במסירות נפש וגרם לקידוש שם שמים, מצדיק קבלת שכר.

משיב על כך ה'ברכת פרץ' על פי הנאמר בגמרא (קידושין מ, א) שעל מעשה שהוא טוב רק לשמים, ולא טוב לבריות, אין נותנין עליו שכר בעולם הזה. רק בעולם הבא יקבל את שכרו מושלם.

נמצא שאם לא היה מעשהו של פנחס משיב את חמתו של ה', הוא היה מקבל על כך שכר רק בעולם הבא, אבל משום שגרם בכך טובה לכלל ישראל, זכה לקבל את בריתי שלום, גם בעולם הזה.

עשרת הדברות בלשון יחיד

"תחת אשר קנא לא-להיו" (במדבר כה, יג)

דרכו של כל חוטא, להיתלות בזולת ולומר: "ההוא גם כן עשה כך וכך". לפיכך הכריז השי"ת את עשרת הדברות בלשון יחיד, כדי שיהא דומה על כל אחד ואחד מישראל, כאילו ניתנה התורה לו בלבד ואין לו להשגיח באחרים.

לאור זאת מבאר בספר 'חומת אש', פנחס בוודאי עשוי היה להשגיח במשה ואהרן ושבעים הזקנים ולומר: אם הם מחשים ואינם נוקפים אצבע, למה לי איפה להיות ירא-שמים יותר מהם? - ובכל זאת הוא לא התחשב בכך, כי אם עשה את אשר מצא לנחוץ לעשות לכבוד השם יתברך.

לפיכך נאמר "אשר קנא לא-להיו" - דומה היה עליו באותה שעה כאילו רק א-להיו שלו הוא וחובה מוטלת עליו לקנא לכבודו, אף כי איש אינו עושה זאת.

הרועה הנאמן של ישראל

"ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רעה" (במדבר כז, יז)

החפץ חיים, הרועה הנאמן לעדתו, היה מלמד שיעור גמרא בבית הכנסת בראדין. כשהגיע לגמרא במסכת בבא בתרא שם מסופר שבעיר 'נהרדעא' היו מצויים גנבים, ולפיכך לא היו בני העיר מניחים לבהמותיהם ללכת לבדם לבית הרועה, אלא היו מוסרים בעצמם את הבהמות, מידם ליד הרועה.

נענה הבלן ואמר, שעתה מבין הוא מה שאומרים בקבלת שבת "ואנחנו עם מרעיתו וצאן ידו"... ששמירת ה' עלינו בלא הפסק, כדבר הנמסר מיד ליד.

שיבח החפץ חיים פירוש זה, והיה מצטטו תכופות.

רבי שבתי שעפטיל וויס שליט"א הביא זאת בספרו 'משבצות זהב', וכתב ששמע לפרש בכך בקשת משה רבינו ע"ה: "ולא תהיה עדת ה' - אף לא לרגע - כצאן אשר אין להם רעה", אלא מיד ליד, מיד של משה רבינו הרעיא מהימנא לידו של יהושע בן נון, בלא הפסק!

קוים לדמותה של אשת חיל בישראל

לא תירא לביתה משלג פי כל ביתה לבש שנים

במהלך החודשים האחרונים נאספים את ומתגלים מעשה הצדקה והחסד שעברו תחת ידיה של אמא של מלכות, הרבנית פינטו עליה השלום. כמי שלוותה את בעלה המלובן רבינו משה אהרן פינטו זיע"א שהיה סמל ומופת לגמילות חסדים עם אנשי קהילתו ולכל אותם שהגיעו למעונו לבקש ישועה ורחמים, זכתה הרבנית ע"ה לגמול חסד בגופה ובממונה ברוח נדיבה ובעין יפה. כבר במהלך השבעה שמענו מבנה שסיפר את מה שחקוק בזיכרונו משנות ילדותו הצעירות ביותר, וכה סיפר:

כאשר הקהילות היהודיות ברחבי מרוקו החלו להצטמצם, ולאט לאט עזבו היהודים את בתיהם וארץ מולדתם, מי מהם לארץ הקודש, ומי מהם לצרפת או קנדה וארצות אחרות ברחבי העולם.

עיר מגוריהם 'מוגאדור' שבמרוקו, היתה עיר מודרנית, רחבת ידים, והרבה אנשי עסקים גרו בה. כמובן, אנשי העסקים היהודים, היו הראשונים שחיסלו את עסקיהם ועזבו את העיר. בד בבד עם עזיבתם, החלו לבא יהודים כפריים להתגורר בעיר, מכפרי הסביבה, והם הביאו עימם עוני ומחסור, היות ובמקורם לא היו אנשי מסחר אלא אנשי עמל ידים.

במוגאדור היו בתים גדולים, של עשרה חדרים, ועניים אלו שכרו כל אחד חדר אחד, וגרו בבית אחד כמה משפחות, כאשר בחדר הגדול היה מטבח אחד משותף לכולם, ובו היה תנור פחם שהשתמשו כולם, וכמו כן היה גם בור מים אחד בחצר לשימוש כולם.

"אנחנו גרנו ב'מלאח' העתיק של העיר. המלאח היה מוקף חומה, והיו לו שערים בכניסתו וביציאתו. אהבנו את הסימטאות של המלאח, בהם שיחקנו בימי הילדות. וכאשר באו אותם יהודים עניים, אבא זיע"א ואמא ע"ה קיבלו אותם ועזרו להם ככל יכולתם. ובזיכרוני חוקק היטב, איך שבכל יום חמישי היתה אמא עליה השלום, קונה מצרכים בשוק, בשר, תפוחי אדמה ואפונה, והיתה שמה הכל בסיר גדול מאד, ומערבבת היטב את הבשר עם התפוחי אדמה והאפונה, כדי שהבשר יהיה מחולק היטב לכל פינות הסיר. אחר כך סגרו את הסיר במכסה עם טיט, והוא היה מתבשל כל ליל שבת, ובשבת בבוקר היו באים ונוטלים כל משפחה סיר קטן עם חמין מתוך הסיר הגדול, כאשר הקפידו שלכל אחד יהיה בשר! ובתקופה שאני זוכר, היו נהנים מסיר זה בערך שלושים משפחות!"

"מאד מעניין, המשיך לספר, שכל אחד מהתושבים שבא ליטול את חלקו מסיר

אמר: "אני מלאך המוות ובאתי ליטול נשמתך".

ענתה הכלה ואמרה: "רבונו של עולם! תעשה תורתך פלסתר, שכתבת בתורתך (דברים כד, ה) "כי יקח איש אשה חדשה, לא יצא בצבא ולא יעבור עליו לכל דבר, נקי יהיה לביתו שנה אחת ושמח את אשתו אשר לקח", ועכשיו לא חודש ולא שבוע ולא יום אחד!

באותה שעה שמע הקדוש ברוך הוא את תפילתה וגער במלאך המוות. והוציאה את בעלה מן המיתה.

ומה היו מעשיה?

אמה היתה שואבת מים בכל יום ומספקת לתינוקות של בית ספר, ואשה זקנה היתה, והיתה הבת תופסת במטה ונותנת ביד אמה ומשענת אותה. והבת היתה סובלת המים ואומרת לאמה: אמי, אל תניחי מצוה זו כל ימך, אם אפילו כזאת אינך יכולה, אני עושה, ויקרא על שמך! וכן עשתה כל ימיה. בעבור המצווה הצילה את בעלה מן המיתה.

ועל זאת נאמר: "אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה". שאין 'שלג' אלא מלאך המוות, שחציו אש וחציו שלג. לא תירא לביתה משלג, כי כל ביתה לבוש שנים. מלא בצדקה ועשיית חסד עם הזולת שהצדקה מצילה ממות ומעניקה חיים וכבוד לעושיה.

החמין, הקפיד שישאר גם למי שבא אחריו, ולא התנפלו ברעבון על הסיר אלא כל אחד המתין לתורו, וקיבל כפי מה שהיה צריך".

"שבת אחת כמה אנשים דפקו על דלת הבית, כדי לקחת את המנה שלהם, ומשום מה לא פתחו להם את הדלת. וכשנודע הדבר לאבא זיע"א, הוא התמלא צער וכאב ואף התרעם על כך מאד, ומאד כאב לו על כך שיהודים באו ולא יכלו לקחת עימם אוכל".

העוצמה של מעשי חסד וצדקה עם הזולת, מקבלים משנה תוקף במעשה המופלא שמובא במדרש הנמשך על דברי הפסוק בספר משלי "לא תירא לביתה משלג, כי כל ביתה לבוש שנים", שמתאר לנו עד כמה גדול כוחה של הצדקה לבטל גזירות קשות.

וכך מספר לנו המדרש:

מעשה באדם אחד שהיה מוליד בנים והם מתים. ועמד בתפילה ואמר לפניו: "רבונו של עולם! אם תזכני לראות בן שקורא בתורה ולעשות לו חופה, אזמן לחופתו כל התלמידים והעניים והיתומים שהיו בעיר!"

ונעתר לו הקדוש ברוך הוא, ובאה שאלתו לפניו. ונולד לו בן וקרא את שמו מתניה, כי מתת א-להים הוא. לימדו תורה הרבה. בא לחופה, זימן לו לחופתו כל התלמידים והעניים והיתומים שהיו בעיר ומילא ששה בתים תלמידי חכמים.

שלח הקדוש ברוך הוא את מלאך המוות. עשה עצמו כעני ואמר לחתן: "עשה עמי חסד ותן לי מקום בין התלמידים".

וענה החתן: "מה שהיה לי להזמין, כבר זימנתי".

ביקש שלוש פעמים ולא רצה להזמין. דחק ונכנס לחופה. ופגע בו החתן ונדמה לו כאדם לבוש בגדים צואים; ענה החתן ואמר לו: "לא דייר, שדחקת אותי ונכנסת לחופה, אלא שנכנסת בבגדים צואים!"

הלך בבוש פנים.

ואחרי כן נכנס החתן לשמוח בחופתו עם הכלה. מתוך שהיו העניים שמחים, דפקו בדלת. עמד החתן וראה אותם; והתחיל כועס עליו ואמר: "עד מתי אתה מעז פנים והלא כבר הברחתך מן הסעודה, ועכשיו אתה באת לכאן! לך מכאן!"

באותה שעה הלך מלאך המוות ובא לעמוד לפני מיטתו כעמוד אש מן הארץ עד לרקיע. ענה החתן ואמר לו: "מי אתה?"

בשורה טובה לשוחרי תורה

הופיעו ויצאו לאור הספרים החשובים

אעירה שחר

על התורה והמועדים
ו' חלקים

מאת מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א